Súd:	Okresný súd Bratislava III
Spisová značka:	24C/124/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu:	1317216533
Dátum vydania rozhodnutia:	24. 05. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Ivan Bartek
ECLI:	ECLI:SK:OSBA3:2019:1317216533.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava III v Bratislave, v konaní pred sudcom JUDr. Ivanom Bartekom, v spore žalobkyne: J. K., nar. XX.X.XXXX a žalobcu: R. K., nar. 19.2.XXXX, obaja trvale bytom M. XXX, v konaní obaja zast. Mgr. Barborou Novákovou, advokátkou, Štefánikova 15, Nitra, proti žalovanému: Slovenská republika - Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, Bratislava, IČO: IČO: 00 151 866, o náhradu skutočnej škody vo výške 2.020,- eur a nemajetkovej ujmy vo výške 21.750,- eur, takto

r o z h o d o l :

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni nemajetkovú ujmu vo výške 3.000,- eur a žalobcovi nemajetkovú ujmu vo výške 1.500,- eur, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Vo zvyšku sa žaloba zamieta.

Žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou zo dňa 25.8.2017, došlou tunajšiemu súdu dňa 5.9.2017, sa žalobcovia domáhali rozhodnutia, ktorým súd uloží žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni škodu vo výške 1480,- eur a obom žalobcom nahradiť spoločne a nerozdielne nemajetkovú ujmu vo výške 21.750,- eur, ako aj povinnosť nahradiť trovy konania v rozsahu 100%. Dňa 6.11.2018 žalobkyňa rozšírila žalobu o 450,- eur a dňa 29.3.2019 o ďalších 90,- eur. O pripustení zmien žaloby súd rozhodol na pojednávaniach.

2. Žalobcovia tvrdili, že dňa 13.1.2016 bolo začaté trestné stíhanie za prečin ohrozenia a poškodenia životného prostredia podľa § 300 ods. 1 Trestného zákona. Trestné stíhanie bolo začaté na tom skutkovom základe, že trestne zodpovedný páchateľ tým, že v presne nezistenom čase od mesiaca august 2014 do dňa 12.10.2015 v katastri obce Tomášov - časť Malý Madarás na pozemkoch vo vlastníctve žalobcov voľným uskladňovaním maštaľného hnoja v blízkosti vŕtanej studne vydal životné prostredie do nebezpečenstva vzniku malej škody. Následne, dňa 20.7.2016 o 9,30 hod., bola po predchádzajúcom použití donucovacieho prostriedku v podobe namierených samopalov zo strany príslušníkov pohotovostného policajného útvaru vykonaná prehliadka priestorov a priľahlých pozemkov a žalobcovia boli po vykonaní tejto prehliadky ako zadržaní prevezení na Obvodné oddelenie Policajného zboru Dunajská Lužná (OO PZ), kde boli vypočutí. Žalobca bol zadržaný a odvedený na výsluch priamo z miesta obhliadky. Žalobkyňa bola na výsluch odvedená dvomi príslušníkmi policajného zboru z nemocnice, nakoľko príchod vyšetrovateľa a príslušníkov policajného zboru v sprievode ozbrojencov so samopalmi spôsobili, že psychicky skolabovala a privolaná rýchla zdravotná pomoc ju sanitkou previezla do Univerzitnej nemocnice v Bratislave. Po celý čas na ceste do nemocnice a na ceste z nemocnice na policajnú stanicu bola v sprievode dvoch príslušníkov policajného zboru, ktorí na ňu vyvíjali nátlak hrozbou založenia pút a umiestnenia v cele predbežného zadržania, ak sa nepodrobí výsluchu na policajnej stanici. Títo príslušníci boli rovnako prítomní v ambulancii počas celého jej vyšetrenia, bez

akéhokoľvek rešpektu jej súkromia, nakoľko bola počas vyšetrenia lekárom od pása hore len v spodnej bielizni. Na postup orgánov činných v trestnom konaní podali žalobcovia niekoľko sťažností, avšak bez akýchkoľvek postihov zodpovedných osôb. Trestné stíhanie bolo zastavené uznesením Okresného riaditeľstva PZ v Senci zo dňa 11.11.2016 z dôvodu, že skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci.

3. Žalobcovia ďalej tvrdili, že v minulosti boli na ich pozemkoch vykonané šetrenia kompetentnými orgánmi, ktoré nezistili žiadne porušenia zákonov, ktoré by mali za následok znečistenie pôdy alebo podzemnej vody. Slovenská inšpekcia životného prostredia vykonala vopred neohlásené šetrenie dňa 26.11.2014 a dňa 20.1.2015. Obe šetrenia boli vykonané na základe podnetu R. L., ktorého trestné oznámenie bolo podnetom aj v trestnom konaní. O záveroch vykonaných inšpekcií malo Okresné riaditeľstvo PZ v Senci (OR PZ) vedomosť ešte pred zásahom na pozemkoch žalobcov, nakoľko požiadalo Okresný úrad Senec, odbor starostlivosti o životné prostredie, o poskytnutie súčinnosti. Žalobcovia v oboch prípadoch ochotne, dobrovoľne a bez námietok poskytli inšpektorom vykonávajúcim kontrolu všetku potrebnú súčinnosť. Ihneď potom, ako sa žalobcovia dozvedeli o krivom obvinení R. L., z vlastnej iniciatívy angažovali znalca T. M., aby vypracoval znalecký posudok vo veci znečistenia podzemných zdrojov pitnej vody a zhoršenia životného prostredia v k. ú. Malý Madarás. Žalobkyňa je okrem toho zakladateľkou občianskeho združenia EQUUS, ktoré sa venuje aj ochrane prírody a životného prostredia. Žalobkyňa nielen prostredníctvom združenia, ale aj vo svojom mene, vyvíja činnosti na ochranu podzemných vôd a pôdy a aktívne bojuje proti ich znečisťovaniu a kontaminácii.

4. Žalobkyňa žiadala o náhradu majetkovej škody v sume 1.150,- eur za jej liečenie a v sume 870,- eur za vynaložené náklady na znalecký posudok. O náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 21.750,- eur žiadali obaja žalobcovia vzhľadom na intenzitu, rozsah, ohlas, ako aj následky a závažnosť zásahu.

5. Žalobcovia mali za to, že pri zadržaní a obmedzení ich osobnej slobody došlo k porušeniu procesných noriem Trestného poriadku, pretože neboli naplnené žiadne procesné predpoklady, aby boli takýmto spôsobom zadržaní a bola im obmedzená osobná sloboda. Ak malo byť trestné stíhanie a podozrenie orgánov činných v trestnom konaní vedené proti neznámemu páchateľovi, nebol daný dôvod, aby boli žalobcovia zadržaní ako podozrivé osoby, a ani dôvod, aby im bola takýmto spôsobom obmedzená ich osobná sloboda. Žalobcovia mohli byť v tejto veci predvolaní na výsluch ako svedkovia. Zo strany vyšetrovateľa, ako aj zo strany dozorujúceho prokurátora, došlo k nesprávnemu úradnému postupu, v dôsledku ktorého vznikol žalobcom nárok na náhradu škody. Podľa žalobcov udalosti zo dňa 20.7.2016 závažným spôsobom a v značnej miere znížili vážnosť a dôstojnosť žalobkyne v spoločnosti a znevážili ju v očiach nielen ostatných členov združenia, ale aj všetkých obyvateľov obce Malý Madarás a ostatných blízkych obcí, nakoľko čin, pre ktorý bola políciou zadržaná, sa týkal práve skutočnosti, proti ktorým ona sama aktívne bojuje. Zásah kukláčov v nepriestrelných vestách a následné ich odvedenie a vypočúvanie vyvolalo u oboch žalobcov, okrem silného šoku a strachu, dlhodobé psychické problémy. Pocity strachu a poníženia pretrvávajú až do súčasnosti, a to najmä u žalobkyne, ktorej stav si vyžaduje pravidelné návštevy psychiatra a psychoterapeuta. Poškodenie psychického zdravia žalobkyne spočíva v diagnostikovanej postraumatickej stresovej poruche, vyžadujúcej zdĺhavé liečenie s perspektívou aj niekoľkoročnej terapie.

6. Žalobcovia v žalobe označili a spolu s ňou predložili dôkazy - žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody a jeho doplnenie, odpovede Generálnej prokuratúry SR a žalovaného, fotografie zo zásahu, článok v Novom čase, informáciu záchrannej zdravotnej služby, záznam z ošetrenia žalobkyne dňa 20.7.2016, sťažnosti žalobcov, záznam Slovenskej inšpekcie životného prostredia, stanovisko Okresného úradu Senec a poskytnutie súčinnosti polícii zo strany Okresného úradu Senec, znalecký posudok zo dňa 10.7.2016, faktúru za znalecký posudok, lekárske správy o následnom ošetrovaní žalobkyne, stanovy občianskeho združenia a doklady o úhrade za poskytnutú zdravotnú starostlivosť a za znalecký posudok. V priebehu konania predložili ďalšie listinné dôkazy - lekárske nálezy, doklady o úhradách za ošetrenie, čestné prehlásenie znalca o zaplatení odmeny za znalecký posudok a navrhli svoj výsluch a výsluch svedkov.

7. Žalovaný navrhoval žalobu v celom rozsahu zamietnuť a žalobcom nepriznať náhradu trov konania.

8. Žalovaný tvrdil, že poverený príslušník OO PZ uznesením zo dňa 13.1.2016 začal trestné stíhanie vo veci prečinu ohrozenia a poškodenia životného prostredia. Osobami dôvodne podozrivými zo spáchania

skutku boli žalobcovia, preto dňa 20.7.2016 poverený príslušník PZ na základe predchádzajúceho súhlasu prokurátora Okresnej prokuratúry Bratislava III zo dňa 30.6.2016 vydal príkaz na prehliadku priestorov a pozemkov a realizoval výkon prehliadky pozemkov žalobcov, s cieľom odobratia vzoriek pôdy a vody na ich následný rozbor. Samotné odbery vykonávali pracovníci inštitúcii s príslušnou akreditáciou na vykonanie odberov pôdy a vody a ich rozbor. Z hľadiska dosiahnutia účelu nariadeného procesného úkonu poverený príslušník PZ požiadal žiadosťou zo dňa 27.6.2016 o nasadenie pohotovostného policajného útvaru odboru poriadkovej polície Krajského riaditeľstva PZ v Bratislave (PPÚ) na plnenie úloh podľa čl. 4 ods. 2 písm. a), s poukazom na čl. 5 ods. f) predmetného nariadenia o činnosti PPÚ. Samotné nasadenie PPÚ bolo odôvodnené asistenciou pri prehliadke iných priestorov a pozemkov voči podozrivej osobe, resp. prekonaním prípadných mechanických zábran vstupu do cieľového priestoru služobného zákroku, teda na pozemky žalobcov. Počet policajtov vedených do nasadenia pohotovostného policajného útvaru určil veliteľ vzhľadom na konkrétnu situáciu. Na pozemkoch žalobcov príslušníci PPÚ na základe pokynu povereného príslušníka obvodného oddelenia použili výzvu ,,polícia“, pričom si opreli rebríky o plot a vyšli na ne. Následne príslušníci PPÚ klopali na dvere, pričom na dvore spozorovali osobu, ktorú vyzvali na otvorenie dverí, čomu osoba vyhovela. Po otvorení dverí a vyjdení žalobcov pred priestory dverí si miesto prevzal poverený príslušník obvodného oddelenia, na základe pokynu ktorého príslušníci PPÚ ukončili zásah a vrátili sa na základňu, kde veliteľ spracoval úradný záznam z jeho priebehu. Príslušníci PPÚ na pozemok žalobcov počas predmetného služobného zásahu nevstúpili. Služobný zákrok príslušníkov PPÚ trval iba 10 minút a bol ukončený o 9.40 hod. bez závad a hlásených zranení. Na zásah bolo vyčlenených 9 príslušníkov PPÚ. Príkaz na nasadenie bol odporučený riaditeľom odboru poriadkovej polície Krajského riaditeľstva PZ v Bratislave a schválený riaditeľom Krajského riaditeľstva PZ v Bratislave. Príkaz na prehliadku priestorov a pozemkov bol vydaný na základe predchádzajúceho písomného súhlasu prokurátora a tento bol odôvodnený tým, že bez vykonania prehliadky pozemkov žalobcov by nebolo možné tieto dôkazy získať iným spôsobom, pričom z hľadiska dokazovania majú tieto dôkazy nesmiernu hodnotu a je možné predpokladať, že ak by nebola vykonaná prehliadka, došlo by k zničeniu dôkazov a zmareniu dôležitej časti dokazovania. Predchádzajúca súčinnosť žalobcov s orgánmi starostlivosti o životné prostredie bola vo vzťahu k vyšetrovaniu a k potrebe nariadeného procesného úkonu irelevantná. Pred samotným procesným úkonom boli žalobcovia poučení a oboznámení, že na základe predchádzajúceho súhlasu prokurátora sú aj zadržaní podľa § 85 ods. 1 Trestného poriadku. Pri eskorte zadržaných žalobcov na obvodné oddelenie, ako aj do priestorov nemocnice, zasahujúca hliadka postupovala v súlade s nariadením ministra vnútra č. 83/2011 o vykonávaní eskorty osoby. Žalobkyňa neuviedla žiadne zdravotné ťažkosti, ktoré by bránili vykonaniu procesných úkonov, nepožiadala o odročenie jej výsluchu zo zdravotných alebo iných dôvodov, ale vypovedať výslovne chcela. Po ukončení jej výsluchu o 14.30 hod adresovala poverenému príslušníkovi svojim spôsobom vyhrážku, že všetku svoju energiu a finančné prostriedky vynaloží na to, aby ho dostala z policajného zboru. Na náležité objasnenie skutočnosti dôležitej pre trestné konanie poverený príslušník dňa 7.9.2016 pribral znalca z odboru ochrany životného prostredia. Znalecký posudok znalca J. P.. X/XXXX zo dňa 25.10.2016 nepotvrdil poškodenie životného prostredia v dôsledku nesprávneho uskladňovania maštaľného hnoja. Na základe získaných dôkazov poverený príslušník OO PZ dospel k záveru, že neboli zistené relevantné skutočnosti, ktoré by odôvodňovali vznesenie obvinenia v zmysle § 206 ods. 1 Trestného poriadku, a uznesením zo dňa 11.11.2016 trestné stíhanie zastavil.

9. Žalovaný vo svojom obsiahlom vyjadrení ďalej poukazoval na predpoklady, ktoré musia byť podľa zákona č. 514/2003 Z. z. splnené na vznik zodpovednosti štátu za škodu. Všetky predpoklady: a) protiprávny úkon, nezákonné rozhodnutie alebo nesprávny úradný postup, b) škoda alebo nemajetková ujma a c) príčinná súvislosť medzi nimi, musia byť splnené kumulatívne. Žalobcovia nijakým spôsobom nešpecifikovali rozhodnutie, ktoré považujú za nezákonné, a tiež neoznačili orgán verejnej moci, ktorý údajné nezákonné rozhodnutie mal vydať. V žiadnom štádiu trestného konania nebol zo strany príslušného nadriadeného orgánu konštatovaný nesprávny úradný postup a žiadne rozhodnutie nebolo zrušené alebo zmenené pre jeho nezákonnosť. Žiaden na to oprávnený nadriadený orgán nekonštatoval rozpor so zákonom, ani nesprávnosť rozhodnutí a úradných postupov, ktoré by vydaniu akéhokoľvek z rozhodnutí bezprostredne predchádzali. Všetky postupy a rozhodnutia policajných orgánov boli vždy riadne odôvodnené a plne v súlade s ustanoveniami všeobecne záväzných právnych predpisov a interných predpisov žalovaného, teda boli zákonné. Pri zadržaní a obmedzení osobnej slobody žalobcov nedošlo k porušeniu procesných noriem Trestného poriadku, nakoľko na zadržanie žalobcov a obmedzenie ich osobnej slobody boli v plnej miere naplnené všetky procesné predpoklady. Žalobcovia boli zadržaní v súlade s § 85 ods. 1 Trestného poriadku a zároveň na základe predchádzajúceho súhlasu

prokurátora Okresnej prokuratúry Bratislava III, udelenom dňa 20.7.2016 o 9,00 hod. V súvislosti s nesprávnym úradným postupom sa podľa žalovaného jedná o prípad, ktorý je nutné subsumovať pod § 9 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z., a preto možno vychádzať len z výsledkov vybavenia žiadosti o preskúmanie postupu vyšetrovateľa, resp. povereného príslušníka. Z toho dôvodu sú všetky výsledky sťažností a podnetov žalobcov dôležité a na vec sa vzťahujúce. Podnety žalobcov, ktorým sa sťažovali na údajné porušenie práv zadržaných podozrivých osôb boli vyhodnotené ako neopodstatnené. Žalobcovia teda nesplnili už prvú, základnú podmienku pre priznanie nároku na náhradu škody.

10. Ďalej žalovaný vo svojom vyjadrení uviedol aj dôvody, pre ktoré považuje za nepreukázanú skutočnú škodu a takisto aj vznik a existenciu nemajetkovej ujmy. V tej súvislosti poukázal na to, že žalobkyňa bola už v minulosti opakovane liečená na depresiu, neexistuje preto priama a bezprostredná príčinná súvislosť medzi udalosťou zo dňa 20.7.2016 a zdravotnými problémami žalobkyne. Tiež uviedol, že procesný úkon, respektíve zásah príslušníkov PPÚ, bol vykonaný len za prítomnosti zainteresovaných osôb, že samotné miesto realizácie procesného úkonu sa nachádza v extraviláne obce a žiadne iné osoby sa v čase vykonávania predmetného procesného úkonu na mieste, a ani v jeho bezprostrednej blízkosti nenachádzali. Verejnosť sa o udalosti a prítomnosti príslušníkov PPÚ dozvedela až po tom ako ju samotní žalobcovia zverejnili. Žalovaný mal takisto za to, že trestným konaním neboli nijakým spôsobom negatívne ovplyvnené aktivity žalobkyne a celková pôsobnosť občianskeho združenia EQUUS.

11. Generálna prokuratúra Slovenskej republiky (GP SR) vo svojom vyjadrení zo dňa 17.12.2018 podrobne vysvetlila, v čom podľa Trestného poriadku spočívajú odlišnosti medzi záväzným pokynom prokurátora a súhlasom prokurátora. V danej trestnej veci všetky rozhodnutia a všetky procesné úkony vykonal poverený príslušník OO PZ, prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava III vykonával pod sp. zn. 4Pv 61/16/1103 dozor v prípravnom konaní. Vo veci náhrady škody sa preto má konať ako so žalovaným len so Slovenskou republikou, v zast. Ministerstvom vnútra SR. K jednotlivým úkonom GP SR ďalej uviedla, že uznesenie o začatí trestného stíhania bolo okresnej prokuratúre doručené dňa 20.1.2016. Dňa 31.3.2016 žiadal prokurátor o podanie správy o stave konania v predmetnej veci a poverený príslušník OO PZ správu podal dňa 20.4.2016. Dňa 30.6.2016 vydal poverený príslušník príkaz na prehliadku iných priestorov a pozemkov, s ktorou prokurátor dňa 30.6.2016 súhlasil. Dňa 20.7.2016 sa v čase 9,30 hod. až 12,10 hod. uskutočnila prehliadka iných priestorov a pozemkov a o 9,30 hod. boli žalobcovia ako podozrivé osoby zadržaní a bola obmedzená ich osobná sloboda. Prokurátor dal na zadržanie žalobcov telefonický predchádzajúci súhlas dňa 20.7.2016 o 9,00 hod. Vo vyjadrení GP SR uviedla tiež ďalšie úkony vykonané v trestnom konaní, vyjadrila sa aj k sťažnostiam žalobkyne, ktoré podala na GP SR ohľadne porušenia práv zadržaných podozrivých osôb. Tieto sťažnosti boli postúpené na vybavenie na Okresnú prokuratúru Bratislava III, ktorá uviedla, že sa nimi nebude zaoberať, lebo žalobkyňa nebola obvinená. Sťažnosť na postup Okresnej prokuratúry Bratislava III vybavila Krajská prokuratúra v Bratislave bez konštatovania pochybení.

12. GP SR k svojmu vyjadreniu priložila aj všetky listiny súvisiace s predmetnou trestnou vecou a sťažnosťami žalobkyne.

13. Vo veci bolo nariadené pojednávanie.

14. Skutkový stav, ktorý súd považoval za dôležitý pre rozhodnutie, vyplýval z nesporných tvrdení strán, z predložených listinných dôkazov, vrátane vyšetrovacieho spisu č. ORP-960/DL-SC-2016, ako aj z výsluchu žalobcov.

15. Žalobcovia v roku 1987 emigrovali do Rakúska. Po skončení aktívneho pracovného života sa vrátili na Slovensko, lebo sa chceli venovať svojim záľubám, najmä starostlivosti o zvieratá. Za tým účelom si vybudovali v Malom Madarási poľnohospodársku usadlosť. Žalobkyňa bola v roku 2010 spoluzakladateľkou občianskeho združenia EQUUS a následne jeho aktívnou členkou. Cieľom občianskeho združenia bola aktivita pri ochrane a záchrane zvierat, najmä starých a hendikepovaných koní a ochrana prírody a životného prostredia.

16. Dňa 26.11.2014 vykonal pracovník Slovenskej inšpekcie životného prostredia v rámci preverovania podnetu miestne šetrenie na pozemkoch žalobcov v súvislosti s chovom koní a uskladnením maštaľného

hnoja. V zázname zo dňa 4.12.2014 konštatoval, že podnet je neopodstatnený, nakoľko nebolo zistené porušenie ustanovení vodného zákona.

17. Zo stanovísk a záznamov Okresného úradu Senec, odboru starostlivosti o životné prostredie, vyplynulo, že už od roku 2015 riešil tento úrad viaceré sťažnosti a podnety, a to jednak žalobcov a ostatných vlastníkov pozemkov na R. L. pre podozrenie zo znečistenia podzemných vôd ropnými látkami v súvislosti s jeho lietajúcimi športovými zariadeniami, ktoré pristávajú v Malom Madarási, ako aj podnety R. L. na možné znečistenie podzemných zdrojov pitnej vody naskladneným hnojom z chovu dobytka a koní na pozemkoch žalobcov. Všetky podnety boli vyhodnotené ako neopodstatnené.

18. Dňa 18.11.2015 podal R. L. na OO PZ trestné oznámenie na neznámeho páchateľa, ktorý mal v čase od augusta 2014 do 12.10.2015 voľným uskladnením maštaľného hnoja na pozemkoch žalobcov v blízkosti studne vydať životné prostredie do nebezpečenstva malej škody, nakoľko porušil všeobecne záväzné predpisy o ochrane životného prostredia. K trestnému oznámeniu predložil aj znalecký posudok J. K.. X/XXXX, ktorý si u nej objednal.

19. Listami zo dňa 30.11.2015 OR PZ v Senci požiadalo Okresný úrad v Senci a Obec Tomášov o súčinnosť vo veci vyšetrenia podozrenia zo spáchania prečinu ohrozenia životného prostredia na pozemkoch žalobcov. V odpovedi zo dňa 9.12.2015 Okresný úrad v Senci podrobne informoval OR PZ o všetkých vykonaných šetreniach a o vzájomných podnetoch R. L. a žalobcov. Obec Tomášov v odpovedi zo dňa 15.12.2015 oznámila, že žalobcom bolo vydané stavebné povolenie na stavbu poľnohospodárskej usadlosti a na vŕtanú studňu, že v časti obce Malý Madarás nie je vybudovaný verejný vodovod a že v otázke znečistenia podzemnej vody už konal odbor životného prostredia Okresného úradu Senec a nebolo dokázané znečisťovanie spodnej vody.

20. Dňa 13.1.2016 začal príslušník OO PZ trestné stíhanie vo veci prečinu ohrozenia a poškodenia životného prostredia. Dňa 11.2.2016 bol vo veci vypočutý oznamovateľ R. L. ako svedok. Dňa 29.2.2016 príslušník PZ vypočul poškodeného - povereného pracovníka Okresného úradu Senec. Dňa 31.3.2016 prokurátor požiadal OR PZ v Senci o správu o stave konania. V správe zo dňa 20.4.2016 príslušník OO PZ uviedol, že ďalší postup dokazovania osobne konzultoval s pracovníkom odboru environmentálnej kriminality, so zhodným záverom, že pre náležité objasnenie skutku je nevyhnutné vykonať odber vody zo studne a odber pôdy z okolia studne. Uviedol, že za tým účelom predloží v horizonte do jedného mesiaca príkaz podľa § 101 ods. 1 Trestného poriadku, keďže možno očakávať nespoluprácu páchateľa s orgánmi činnými v trestnom konaní a s príslušnými pracovníkmi pri odbere vody a pôdy na ich pozemku. V tomto smere je pre neho zatiaľ problematické zaistiť na tento úkon príslušných pracovníkov, ktorí vykonajú odber. Na podklade rozboru by mal byť do konania pribraný znalec, za účelom vypracovania posudku a zistenia konkrétnych porušení zákonov, príčinnej súvislosti, ako aj odhadu škody na životnom prostredí. Pre tento postup už telefonicky kontaktoval prof. Ing. Q. P., DrSc a doc. Ing. W. S., CSc.

21. Dňa 27.6.2016 žiadalo OR PZ v Senci o nasadenie PPÚ za účelom asistencie pri prehliadke priestorov a pozemkov a voči podozrivej osobe. V predtlačenej časti žiadosti, v ktorej sa má uviesť dôvod, prečo by nasadenie iných policajných síl bolo spojené s neprimeraným rizikom a je potrebné nasadenie síl a prostriedkov PPÚ, napr. osoba je ozbrojená, má agresívne správanie, je nutné prekonať predpokladané agresívne násilné správanie, služobný zákrok je nutné vykonať rýchlo z dôvodu možného zničenia stôp, resp. prekonania mechanických zábran vstupu do cieľového priestoru služobného zákroku a pod., žiadateľ uviedol, že služobný zákrok je nutné vykonať z dôvodu prekonania mechanických zábran vstupu do cieľového priestoru služobného zákroku. Dňa 30.6.2016 prokurátor súhlasil s príkazom povereného príslušníka PZ na prehliadku pozemkov žalobcov.

22. Dňa 10.7.2016 vypracoval znalec RNDr. J.P. pre žalobcov ako zadávateľov posudok č. X/XXXX vo veci znečistenia podzemných zdrojov pitnej vody a zhoršenie kvality životného prostredia v k. ú. Malý Madarás. Úlohou znaleckého posudku bolo nestranne a pravdivo posúdiť obvinenia R. L. a znalkyne Ing. V. K., že voľným skládkovaním maštaľného hnoja dochádza k znečisťovaniu zdrojov podzemnej vody a obhájiť znaleckým dokazovaním neopodstatnenosť začatého trestného stíhania.

23. Dňa 20.7.2016 boli žalobcovia na svojej usadlosti príslušníkmi obvodného oddelenia PZ zadržaní. Podľa zápisnice o zadržaní k tomu došlo po predchádzajúcom telefonickom súhlase prokurátora, udelenom dňa 20.7.2016 o 9:00 hod. V predtlačenej časti zápisnice o zadržaní a obmedzení osobnej

slobody podozrivej osoby, v ktorej sa má odôvodniť, v čom spočívajú dôvody väzby a uvedú sa okolnosti zadržania, príslušník PZ uviedol, že podozrivý bol zadržaný z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, je dôvodná obava, že zadržaný R. K., resp. Ing. C. K. bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil. Po výsluchu zadržaných - podozrivých boli žalobcovia o 13:22 hod., resp. o 14.35 hod. prepustení na slobodu.

24. Dňa 20.7.2016 poverený príslušník PZ tiež požiadal Výskumný ústav vodného hospodárstva a spoločnosť EL spol. s r.o. o odber vzoriek na pozemkoch žalobcov a o zaslanie odborného vyjadrenia najneskôr do 20 dní. Dňa 24.8.2016 boli na OO PZ doručené protokoly o skúškach odobraných vzoriek s komentárom a záverom, že výsledky analýz nepotvrdzujú znečistenie studní anorganickými a organickými látkami, nepotvrdzujú ani mikrobiologické a biologické znečistenie spôsobené možným únikom maštaľného hnoja a hnojovice do podzemných vôd. Uznesením zo dňa 7.9.2016 príslušník OO PZ pribral ako znalca prof. Ing. Q. P., DrSc., ktorý dňa 25.10.2016 podal znalecký posudok č. X/XXXX. Podľa jeho záverov nebol spôsob uskladnenia maštaľného hnoja v rozpore s platnými predpismi, výsledky vykonaných analýz nepotvrdzujú znečistenie studní.

25. Podľa správy záchrannej zdravotnej služby o zásahu zo dňa 20.7.2016 záchranári podali žalobkyni liečbu na zníženie krvného tlaku. Nakoľko stav žalobkyne sa nezlepšoval objektívne ani subjektívne, pretrvávali zvýšené hodnoty krvného tlaku, ako aj stav psychického dyskomfortu, triaška a celková slabosť, bol zo strany záchranárov posádky RZP jednoznačne indikovaný prevoz do nemocnice za účelom nadväzujúcej diagnostiky a liečby.

26. V dňoch 29.7.2016 a 9.9.2016 bola žalobkyňa vyšetrená psychiatrom. V lekárskom náleze lekár konštatoval postraumatickú stresovú poruchu pri perpetuovanom podnete na terénne RDP, pričom uviedol, že žalobkyňa už bola opakovane liečená pre depresiu a od roku 2008 bola v remisii. Lekár odporučil žalobkyni psychotraumatologickú liečbu v ambulancii špecializovaného psychoterapeuta podľa vlastného výberu.

27. Uznesením zo dňa 11.11.2016 bolo trestné konanie zastavené s odôvodnením, že vyšetrovaný skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. Dňa 25.11.2016 prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava III vrátil spisový materiál na OO PZ v Dunajskej Lužnej s tým, že sa stotožnil s jeho rozhodnutím a zároveň vyzdvihol vysokú úroveň realizácie danej trestnej veci.

28. Dňa 24.4.2017 žalobcovia požiadali GP SR o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. Dňa 28.4.2017 GP SR postúpila žiadosť Ministerstvu vnútra SR s odôvodnením, že z obsahu žiadosti nevyplýva aktívna účasť prokurátora, preto nie je založená pôsobnosť Generálnej prokuratúry konať v mene štátu, ale Ministerstvu vnútra SR. Listom zo dňa 11.7.2017 Ministerstvo vnútra SR oznámilo žalobcom, že žiadosť žalobcov považuje v plnom rozsahu za nedôvodnú a nie je možné jej vyhovieť.

29. V období rokov 2016 až 2018 podala žalobkyňa viaceré podnety na prešetrenia a sťažnosti na zásah polície. Okresná prokuratúra Bratislava III, Krajská prokuratúra Bratislava, ako aj Ministerstvo vnútra SR v odpovediach zhodne konštatovali, že buď nie je oprávnená podať sťažnosť alebo že jej sťažnosť je neopodstatnená, resp. že postup príslušníkov PZ bol v súlade so zákonom a bol etický.

30. Súd nepovažoval za potrebné zisťovať všetky detaily policajného zásahu dňa 20.7.2016, a to najmä pokiaľ išlo o konkrétne vyjadrenia žalobcov a niektorých príslušníkov polície a presného počtu zasahujúcich príslušníkov PPÚ. Čo sa týka ďalšieho skutkového stavu, súdu postačovalo zistenie, že ošetrenie žalobkyne v nemocnici sa uskutočnilo v bezprostrednej blízkosti dvoch príslušníkov OO PZ. Z toho dôvodu súd nevykonal navrhované dokazovanie výsluchom piatich príslušníkov PZ, a podobne za nadbytočný považoval aj výsluch štyroch odborných pracovníkov, ktorí vykonávali odbery vody a pôdy.

31. Z výsluchu svedkov D. Q. a C. T. vyplynulo, že v televízii JOJ alebo Markíza boli odvysielané zábery z policajného zásahu, na ktorom boli tzv. kukláči a žalobcovia. Iné dôležité a konkrétne skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na rozhodnutie, z ich výsluchu nevyplynuli.

32. Sporné bolo právne posúdenie nároku na náhradu škody - či sú splnené predpoklady vzniku zodpovednosti štátu a či je vznik škody dostatočne preukázaný.

33. Zákonné predpoklady zodpovednosti štátu súd posudzoval podľa ustanovení zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci.

34. Podľa § 1 tohto zákona upravuje zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci.
Podľa § 4 ods. 1 písm. b) vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, ak v trestnom konaní škodu spôsobil vyšetrovateľ Policajného zboru alebo poverený príslušník Policajného zboru, a 1. prokurátor nezamietol sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa Policajného zboru alebo povereného príslušníka Policajného zboru a nepodal v trestnej veci obžalobu príslušnému súdu alebo 2. vyšetrovateľ Policajného zboru alebo poverený príslušník Policajného zboru nekonal na základe záväzného pokynu prokurátora.
Podľa písm. f) koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, ak škodu spôsobil štátny orgán podľa osobitného predpisu v občianskom súdnom konaní, v trestnom konaní alebo správnom konaní.
Podľa pís. m) cit. ustanovenia koná orgán príslušný podľa písmen a) až l), u ktorého bola podaná žiadosť na predbežné prerokovanie nároku, ak ku škode došlo v oblasti verejnej moci, ktorá patrí do pôsobnosti viacerých orgánov verejnej moci; ak žiadosť bola podaná na viacerých príslušných orgánoch, ten orgán, ktorý vo veci začal konať ako prvý.

35. Podľa § 135 Civilného sporového poriadku (CSP), ak je stranou v spore štát, v žalobe sa označuje uvedením jeho názvu a názvu štátneho orgánu alebo právnickej osoby, ktorá za štát koná.

36. Žalobcovia sa so svojou žiadosťou o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody najskôr obrátili na GP SR, ktorá žiadosť postúpila Ministerstvu vnútra SR. Len Ministerstvo vnútra sa vecne vyjadrilo k žiadosti žalobcov, na základe čoho mal súd za to, že ide o orgán štátu, ktorý vo veci náhrady škody začal konať ako prvý. V zmysle uvedených ustanovení a týchto skutočností je splnená podmienka pasívnej legitimácie žalovaného.

37. Obrana žalovaného v podstatnej časti vychádzala z toho, že celé vyšetrovanie, všetky úkony a rozhodnutia príslušníka PZ, sa vykonali pod dozorom prokurátora a prokurátor dal súhlas aj na prehliadku pozemkov a zadržanie žalobcov. S prihliadnutím na to, ako aj na nezastupiteľné miesto prokuratúry pri dodržiavaní zákonnosti v prípravnom konaní, súd považoval za potrebné umožniť GP SR, aby sa k žalobe mohla vyjadriť a zúčastniť sa aj samotného konania. Keďže GP SR znovu žiadala, aby sa konalo len so žalovaným, bolo na žalovanom, aby sa vecne vyjadroval k žalobe aj z pohľadu činnosti prokuratúry, pokiaľ tak GP SR neurobila vo svojom vyjadrení k žalobe.

38. Podľa § 3 ods. 1 cit. zákona štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci a) nezákonným rozhodnutím, b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo d) nesprávnym úradným postupom.
Podľa § 6 ods. 1, ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu.
Podľa § 7 právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o zatknutí, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody má ten, na kom bolo vykonané, ak bolo rozhodnutie zrušené ako nezákonné alebo pri ňom došlo k nesprávnemu úradnému postupu.
Podľa § 9 ods. 1 štát zodpovedá za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom. Za nesprávny úradný postup sa považuje aj porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, zbytočné prieťahy v konaní alebo iný nezákonný zásah do práv, právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb.
Podľa § 9 ods. 3 pri posudzovaní nesprávneho úradného postupu vyšetrovateľa Policajného zboru, povereného príslušníka Policajného zboru, vyšetrovateľa finančnej správy alebo povereného pracovníka finančnej správy spočívajúceho v porušení povinnosti urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, v nečinnosti pri výkone verejnej moci alebo v zbytočných prieťahoch v konaní možno vychádzať len z výsledkov vybavenia žiadosti o preskúmanie postupu vyšetrovateľa Policajného zboru,

povereného príslušníka Policajného zboru, vyšetrovateľa finančnej správy alebo povereného pracovníka finančnej správy prokurátorom.
Podľa § 25 ods. 1, ak nie je ustanovené inak, právne vzťahy, vrátane predbežného prerokovania nároku podľa tohto zákona, sa spravujú Občianskym zákonníkom.

39. Predpokladom vzniku zodpovednosti štátu za vzniknutú škodu je súčasné splnenie troch podmienok, na ktoré poukazovali aj strany sporu. Prvým predpokladom je nezákonné rozhodnutie, nezákonné zatknutie alebo zadržanie alebo iné pozbavenie osobnej slobody alebo nesprávny úradný postup. Podľa súdu bol tento predpoklad splnený.

40. Zo žaloby bolo zrejmé, že žalobcovia poukazovali najmä na skutočnosť, že boli pozbavení osobnej slobody a približne na päť hodín boli nezákonne zadržaní. Okrem tohto zásadného dôvodu žalobcovia namietali aj proti neprimeranému, až zastrašujúcemu použitiu osobitných policajných jednotiek, ako aj zásah do súkromia a dôstojnosti žalobkyne pri jej ošetrení v nemocnici.

41. Náhrada škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím prichádza do úvahy iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť. V priebehu trestného konania však voči žalobcom nebolo vydané žiadne rozhodnutie, ktoré by bolo potom, čo nadobudlo právoplatnosť, zrušené. Žalobcovia boli len v postavení podozrivých, nebolo vydané žiadne rozhodnutie, proti ktorému by sa mohli účinne brániť. Uznesenie o začatí trestného stíhania nemožno považovať za nezákonné rozhodnutie.

42. V pripojenom trestnom spise sa nenachádzalo žiadne rozhodnutie o zadržaní alebo obmedzení osobnej slobody žalobcov. Citované ustanovenie § 7 zákona č. 514/2003 Z. z. totiž rozlišuje medzi rozhodnutím o zatknutí a zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, o rozhodnutí sa v zákone hovorí len pri zatknutí, nie pri zadržaní alebo pri obmedzení osobnej slobody. V prípade žalobcov tak nebolo možné, aby takéto rozhodnutie o zadržaní, resp. faktické zadržanie, mohli napadnúť a aby ho nadriadený orgán mohol zrušiť. Z toho dôvodu súd neuznal argumentácia žalovaného, že žiadne rozhodnutie príslušníka PZ nebolo zrušené alebo zmenené pre jeho nezákonnosť.

43. Podľa článku 17 Ústavy Slovenskej republiky sa osobná sloboda zaručuje. Nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Obvineného alebo podozrivého z trestného činu možno zadržať len v prípadoch ustanovených zákonom. Zadržaná osoba musí byť ihneď oboznámená s dôvodmi zadržania, vypočutá a najneskôr do 48 hodín a pri trestných činoch terorizmu do 96 hodín prepustená na slobodu alebo odovzdaná súdu. Sudca musí zadržanú osobu do 48 hodín a pri obzvlášť závažných trestných činoch do 72 hodín od prevzatia vypočuť a rozhodnúť o väzbe alebo o jej prepustení na slobodu.

44. Vyjadrením tohto základného ľudského práva je ustanovenie § 85 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého osobu podozrivú zo spáchania trestného činu môže policajt zadržať, ak je tu niektorý z dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 alebo 2 alebo ak ide o podozrivú osobu podľa § 204 ods. 1, aj keď proti nej doteraz nebolo vznesené obvinenie. Na zadržanie je potrebný predchádzajúci súhlas prokurátora. Bez takého súhlasu možno zadržanie vykonať, len ak vec neznesie odklad a súhlas vopred nemožno dosiahnuť, najmä ak bola taká osoba pristihnutá pri trestnom čine alebo zastihnutá na úteku.

45. Podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku, obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že a) ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko alebo ak mu hrozí vysoký trest, b) bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, alebo c) bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

46. Žalobcovia neboli príslušníkom OO PZ zadržaní ako podozriví pri páchaní trestného činu, ani na úteku, boli zadržaní z dôvodov odôvodňujúcich väzbu. Príslušník OO PZ zadržanie žalobcov odôvodnil dňa 20.7.2016 len tým, že doslovne odcitoval znenie § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, t.j. že

žalobkyňa aj žalobca budú pokračovať v trestnej činnosti, že dokonajú trestný čin, o ktorý sa pokúsili alebo že vykonajú trestný čin, ktorý pripravovali alebo ktorým hrozili.

47. Keďže proti žalobcom nebolo vznesené žiadne obvinenie, zadržaní tak mohli byť len vtedy, ak by bol daný dôvod na ich uväznenie. Takýto dôvod zjavne nebol daný. Citované ustanovenia si nemožno vysvetľovať tak, že policajt môže kohokoľvek na 48 hodín zadržať a tak ho obmedziť na osobnej slobode. Súdu nebolo vôbec zrejmé, z akého konkrétneho dôvodu boli žalobcovia vlastne zadržaní.

48. Zo žiadneho dôkazu nebolo tiež zrejmé, prečo príslušník OO PZ nemohol včas žiadať prokurátora o predchádzajúci súhlas k zadržaniu. Pred zadržaním žalobcov sa vec vyšetrovala už viac ako pol roka. Ani jeden z poznatkov, ktoré mal príslušník OO PZ v tom čase k dispozícii, nenasvedčovali tomu, že by žalobcovia nemali spolupracovať s OČTK, že by kládli odpor vyšetrovaniu. Od začiatku vyšetrovania, až do zadržania žalobcov, neboli získané akékoľvek nové poznatky, nenastali žiadne nové skutočnosti, ktoré by odôvodňovali postup príslušníka PZ a prokurátora, ktorý neznesie odklad. Rovnako nebolo zrejmé, na základe akých ústnych informácii od príslušníka OO PZ prokurátor udelil telefonický súhlas, a prečo až v čase začatia policajného zásahu. Všetky vyjadrenia a podklady, ktoré mal vyšetrovateľ k dispozícii, svedčili o tom, že možné poškodenie životného prostredia už predtým opakovane vyšetrovali odborné štátne orgány a nezistili znečistenie pôdy ani podzemnej vody maštaľným hnojom. Veď skutok, pre ktorý sa viedlo trestné stíhanie, sa mal stať v čase od augusta 2014 do októbra 2015, šetrenia okresného úradu prebiehali počas celého roka 2015.

49. Vo všeobecnosti platí argument žalovaného, že policajt je povinný riadne preveriť každé trestné oznámenie, musí však pritom postupovať podľa zákona. Takisto platí, že súdu v konaní o náhradu škody neprináleží podrobne hodnotiť postup a rozhodnutia povereného príslušníka PZ, teda či je logický, primeraný okolnostiam, ktoré by mal ako príslušník miestneho obvodného oddelenia poznať. Súd posudzoval postup príslušníkov PZ a prokurátora len z hľadiska zákonnosti zadržania žalobcov a pozbavenia ich osobnej slobody, a dospel k záveru, že na zadržanie nebol zákonný dôvod.

50. Súd neuznal ani námietku žalovaného, že pri posudzovaní postupu povereného príslušníka OO PZ možno vychádzať len z výsledkov vybavenia žiadosti o preskúmanie jeho postupu prokurátorom. Zo znenia § 9 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. vyplýva, že toto ustanovenie sa týka len nesprávneho úradného postupu, spočívajúceho v porušení povinnosti urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, v nečinnosti alebo v prípade zbytočných prieťahov v konaní. V tomto konaní bol príslušníkom PZ vytýkaný úkon, ktorý urobili, hoci ho urobiť vôbec nemali a prokurátor na neho nemal dať súhlas. Išlo o nezákonné zadržanie, pri ktorom došlo k nesprávnemu úradnému postupu.

51. Z formálneho hľadiska mali úkony príslušníka PZ požadované náležitosti, chýbalo však to najdôležitejšie pre naplnenie zmyslu zákona - vecné odôvodnenie konkrétnych dôvodov väzby. Takéto vecné odôvodnenie súdu neposkytol ani žalovaný. Žalovaný v konaní argumentoval tým, prečo musel byť vydaný príkaz na prehliadku pozemkov, akú nesmiernu dôkaznú hodnotu mali odobrané vzorky, vôbec sa však nevyjadril, prečo mal byť u žalobcov daný dôvod väzby. Súd sa nestotožnil s názorom žalovaného, že dovtedajšia spolupráca žalobcov s orgánmi ochrany životného prostredia, bola irelevantná. Podobne ani GP SR neuviedla, prečo, na základe akých naliehavých dôvodov, súhlasil prokurátor so zadržaním žalobcov, v čom videl dôvody ich väzby. Pritom bolo od začiatku zrejmé, že sťažnosti a následná žaloba boli založené predovšetkým na nezákonnom zadržaní a správaní príslušníkov PZ, a nie na skutočnosti, že sa na pozemku žalobcov odobrali vzorky pôdy a vody.

52. Čo sa týka postupu prokurátora, podľa súdu sa na predmetný prípad dali plne aplikovať závery Krajského súdu v Bratislave v rozhodnutí zo dňa 12.3.2013, sp. zn. 2Co/363/2011, na ktorý poukazovali žalobcovia. Rozhodnutie odvolacieho súdu vychádzalo z obdobného skutkového stavu, kedy došlo k zadržaniu a obmedzeniu osobnej slobody podozrivej osoby iba na základe telefonického súhlasu prokurátora bez toho, aby sa prokurátor predtým, než súhlas dal, s vecou riadne oboznámil. Odvolací súd sa stotožnil s tým, že nebyť telefonického súhlasu prokurátora, k zásahu by nedošlo a príslušníci PZ by nemohli takýto zásah vôbec uskutočniť. Tiež zdôraznil, že štát zodpovedá za škodu spôsobenú v rámci plnenia úloh orgánov verejnej moci uvedených v § 2 aj nesprávnym úradným postupom tých, ktorí tieto úlohy plnia. Tejto zodpovednosti sa nemožno zbaviť (§ 3 ods. 2 cit. zákona), je jednou z foriem objektívnej zodpovednosti štátu, bez ohľadu na zavinenie. Zákon bližšiu definíciu pojmu nesprávneho úradného

postupu nedefinuje, môže pritom ísť o akúkoľvek činnosť spojenú s výkonom právomoci orgánu verejnej moci.

53. Pokiaľ z trestného spisu nevyplýva, na základe akých konkrétnych skutočností mal dozorujúci prokurátor preukázanú, resp. aspoň osvedčenú existenciu konkrétnych skutočností odôvodňujúcich väzbu, porušil tým pravidlá stanovené právnymi normami pre konanie, najmä § 3 ods. 1 a 2, § 4 ods. 1 písm. a) a § 5 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre. Prokuratúra je v rozsahu svojej pôsobnosti povinná vo verejnom záujme vykonať opatrenia na predchádzanie porušenia zákonnosti, na zistenie a odstránenie porušenia zákonnosti, na obnovu porušených práv a vyvodenie zodpovednosti za ich porušenie. Je povinná využívať všetky zákonné prostriedky tak, aby sa zabezpečila dôsledná, účinná a rýchla ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, pričom túto pôsobnosť vykonávajú prokurátori, okrem iného aj dozorom nad zachovávaním zákonnosti v prípravnom konaní.

54. Škoda vzniknutá žalobcom je tak v priamej a bezprostrednej príčinnej súvislosti s konaním dozorujúceho prokurátora. Z dôkazov, ani z vyšetrovacieho spisu, nebolo totiž možné posúdiť, ako mierou sa na vzniku škody podieľali príslušníci PZ, napr. tým, že pri žiadaní ústneho súhlasu poskytli prokurátorovi nepravdivé alebo zavádzajúce informácie.

55. Súd uznal ako čiastočne správne a oprávnené námietky žalovaného, ktoré sa týkali ďalších dvoch predpokladov zodpovednosti štátu, a to skutočnej škody a príčinnej súvislosti medzi nezákonným zásahom a škodou.

56. Podľa § 17 ods. 1 až 4 zákona č. 514/2003 Z. z. sa uhrádza skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak. V prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak. Výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení. Výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa odseku 2 nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu.

57. Skutočná škoda, ktorú si žalobkyňa uplatnila, predstavovala vynaložené náklady na jej liečenie. Z vykonaných dôkazov mal súd za preukázané, že počas zadržania došlo k zhoršeniu zdravotného stavu žalobkyne, ktorý si vyžadoval okamžitú lekársku pomoc. Vyplývalo to zo zistenia záchranárov, ktorí konštatovali, že zdravotný stav žalobkyne sa nezlepšil, preto nariadili jej prevoz do nemocnice. V dôsledku zadržania žalobkyne boli nevyhnutné aj ďalšie vyšetrenia u psychiatra v júli 2016 a v septembri 2016. Tieto lekárske vyšetrenia nasledovali v primeranom časovom odstupe po policajnom zásahu, a vzhľadom na zistenia lekára bolo možné dospieť k záveru, že hlavnou a bezprostrednou príčinou zhoršenia zdravotného stavu žalobkyne v tomto období bolo jej zadržanie. Príčinnú súvislosť medzi ďalšími vyšetreniami u psychiatra súd nemal za dostatočne preukázanú. Z lekárskej správy bolo zrejmé, že žalobkyňa sa v minulosti už opakovane liečila na depresiu, pričom od roku 2008 bola v tzv. remisii, t. z. jej zdravotný stav si nevyžadoval akútnu liečbu. Vykonané dôkazy neboli dostatočne presvedčivé pre prijatie záveru, že hlavnou príčinou pretrvávajúcich zdravotných problémov žalobkyne aj v ďalšom období bol policajný zásah.

58. Podľa článku 40 Ústavy Slovenskej republiky majú občania právo na bezplatnú zdravotnú starostlivosť a na zdravotnícke pomôcky za podmienok, ktoré ustanovuje zákon. Zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení v § 3 upravuje osobný rozsah verejného zdravotného poistenia. Súd mal za to, že náklady na nevyhnutné ošetrenie žalobkyne malo byť hradené zo zdravotného poistenia. Žalobkyňa v konaní neuviedla konkrétne dôvody, na základe ktorých by bola vylúčená z poskytnutia bezplatnej zdravotnej starostlivosti, či už na Slovensku alebo v Rakúsku, kde pred odchodom do dôchodku pracovala. Pokiaľ žalobkyňa nevyužila v júli a v septembri 2016 možnosť bezplatného ošetrenia, nemôže sa voči štátu domáhať náhrady takejto škody.

59. Náklady na znalecký posudok, vypracovaný RNDr. J.P., mal súd za dostatočne preukázané. Prehlásenie znalca o zaplatení odmeny súd považoval za dostatočný dôkaz. Súd prihliadol aj na zrejmý

fakt, že znalec by zadarmo znalecký posudok nevyhotovil. Tieto náklady však nebolo možné žalobkyni priznať ako náhradu škody, lebo neexistovala príčinná súvislosť medzi touto škodou a zásahom polície. Znalecký posudok si žalobkyňa objednala, a znalec ho aj vypracoval, ešte pred zadržaním žalobcov. Samotná skutočnosť, že sa začalo trestné stíhanie vo veci, nezakladá príčinnú súvislosť, pretože začatie trestného stíhania nebolo nezákonné.

60. Pri rozhodovaní o nemajetkovej ujme súd vychádzal z citovaného § 17 a ustanovení Občianskeho zákonníka, ktorý sa podporne aplikuje aj na škody spôsobené štátom pri výkone verejnej moci.

61. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Podľa § 13 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

62. Nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy bolo potrebné posudzovať aj s prihliadnutím na článok 5 ods. 1 a 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podľa ktorého každý, kto bol obeťou zatknutia alebo zadržania v rozpore s ustanovením tohto článku, má nárok na odškodnenie. Zadržanie a obmedzenie osobnej slobody predstavujú vážny zásah do osobnej slobody jednotlivca a vyvolávajú ďalšie negatívne dopady na jeho osobný život. Zasahujú do súkromného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti, preto sú spôsobilé, okrem porušenia práva na osobnú slobodu, garantovaného článkom 17 ústavy, obmedziť či porušiť aj jeho právo na ochranu súkromného a rodinného života.

63. Vychádzajúc z uvedeného len samotné konštatovanie porušenia práva žalobcov nebolo možné považovať za dostatočné zadosťučinenie. Žalobcovia sa napokon takého rozhodnutia ani nedomáhali, navrhovali priznať im len peňažné zadosťučinenie. Iným spôsobom ako v peniazoch sa podľa súdu, vzhľadom na všetky okolnosti prípadu, nedalo poskytnúť žalobcom dostatočné zadosťučinenie.

64. V zmysle §§ 7 a 9 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. právo na náhradu škody má ten, kto bol zadržaný alebo iným spôsobom pozbavený osobnej slobody, resp. ten, komu bola nesprávnym úradným postupom spôsobená škoda. Ani zo žiadneho iného zákonného ustanovenia nevyplýva, že by toto právo patrilo spoločne viacerým osobám, hoci sú manželia. Žalobcovia bližšie nezdôvodnili, prečo o náhradu nemajetkovej ujmy žiadajú spoločne a nerozdielne. Z výsluchu žalobcu bolo síce zrejmé, že ujmu žalobkyne pociťuje ako svoju vlastnú a že následky zásahu negatívne ovplyvnili spoločný rodinný život oboch žalobcov. Iba toto zistenie však nezakladalo spoločný nárok na peňažné zadosťučinenie, preto súd hodnotil závažnosť vzniknutej ujmy u každého zvlášť.

65. Otázku zásahu do osobnostných práv žalobcov súd skúmal z objektívneho hľadiska, nie iba zo subjektívnych pocitov a vnímaní žalobcov. Podľa súdnej praxe súd musí vychádzať z toho, či zásah bol za daných okolností objektívne spôsobilý dotknúť sa chránených práv fyzickej osoby, to znamená, ako by zásah pociťoval každý človek, ktorý by sa ocitol v rovnakej situácii ako žalobcovia. Občiansky zákonník poskytuje ochranu len proti takému konaniu, ktoré je objektívne spôsobilé spôsobiť ujmu na osobnosti subjektu práva tým, že znižuje jeho česť u iných ľudí a tým ohrozuje vážnosť postavenia a uplatnenie v spoločnosti.

66. Súd dospel k záveru, že nezákonný zásah bol spôsobilý vyvolať ujmu u žalobkyne aj žalobcu. Zo strany štátu išlo o také konanie, ktoré bolo objektívne spôsobilé v značnej miere znížiť dôstojnosť a vážnosť žalobkyne v spoločnosti (obci), a zasiahnuť aj do súkromného života oboch žalobcov, súd im preto priznal náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorú považoval za primeranú

67. Pri rozhodnutí o výške nemajetkovej ujmy žalobkyne súd bral do úvahy, že žalobkyňa sa v obci venovala ochrane životného prostredia a policajný zásah a zadržanie súviselo s ochranou životného prostredia. Zásah kompromitoval žalobkyňu v pre ňu citlivej oblasti ochrany životného prostredia.

Zásah osobitných policajných jednotiek sa v malej obci a jej bezprostrednom okolí nedá utajiť, je pravdepodobné, že sa o ňom dozvedia obyvatelia, ktorí žijú v obci. Na druhej strane nebolo preukázané, že by mal zásah závažné následky na spoločenský život žalobcov alebo na ich pracovné uplatnenie. Závažné dopady mal zásah najmä na súkromný a rodinný život oboch žalobcov a ovplyvnil aj duševné zdravie žalobkyne v dôsledku prežitého šoku a strachu.

68. Ako dôležitú súd hodnotil skutočnosť, že všetky opakované sťažnosti a podnety vyhodnotili kompetentné orgány žalovaného a prokuratúry ako neopodstatnené. Dlhšiu dobu tak pretrvával stav, ktorý by u každej bežnej fyzickej osoby mohol vzbudzovať obavy, alebo minimálne pochybnosti o tom, či sa podobný zásah polície nemôže kedykoľvek v budúcnosti zopakovať. Nedôsledný a formálny postup orgánov, ktoré vybavovali sťažnosti žalobcov a vykonávali dohľad nad dodržiavaním zákonov, by u každého, nielen u žalobcov, muselo vyvolávať znepokojenie.

69. Súd bral zreteľ aj na okolnosti, za ktorých k zadržaniu žalobcov došlo. Nasadenie príslušníkov PPÚ bolo vzhľadom na všetky okolnosti neprimerané, objektívne bolo spôsobilé vyvolať traumu. Spolu so zadržaním a obmedzením osobnej slobody mohlo mať až zastrašujúci účinok.

70. V neposlednom rade súd prihliadal aj na súdnu prax, pokiaľ ide o primeranú výšku zadosťučinenia. Súd uznal ako opodstatnenú námietku žalovaného, že požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy je prehnane vysoká, keďže napr. za smrť blízkej osoby pri dopravnej nehode, čo je trvalý a nezvratný stav, súdy priznávajú náhrady do 20.000,- eur.

71. Z týchto dôvodov súd priznal žalobcovi ako odškodnenie za nezákonné zadržanie a zásah do súkromia sumu 1.500,- eur a žalobkyni aj za zásah do cti a dôstojnosti dvojnásobnú sumu 3.000,- eur. Vo zvyšku nemajetkovej ujmy a náhrady skutočnej škody bola žaloba zamietnutá.

72. Žalobcovia mali vo veci čiastočný úspech, pokiaľ ide o prisúdenú náhradu škody boli prevažne neúspešní. Podľa § 255 CSP by preto patrila žalovanému pomerná náhrada trov konania, prípadne by žiadnej strane nemala byť náhrada trov konania priznaná. Súd vzal do úvahy, že rozhodnutie o výške nemajetkovej ujmy záviselo od úvahy súdu a žalobcovia boli úspešní v samotnom základe sporu. Z toho dôvodu súd nepriznal žalovanému pomernú náhradu trov konania, ale rozhodol tak, že ani jedna strana nemá na náhradu trov konania právo.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia, na tunajšom súde, písomne, vo dvoch vyhotoveniach.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 a 2 CSP) a čoho sa odvolateľ domáha.

Ak povinná strana nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom, oprávnená strana môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.